

Potrebni pripomočki in vprašanja naj bi se vdeležencem o pravem času poslali.

6. Svět državnih železnic izraža živahno željo, naj se mu dá o pravem času prilika, da bi mogel izreči svoje mnenje o uže odobrenih vozniških načrtih, ako bi se dodatno morali neizbežno bistveno preurediti.

7. Visoko trgovinsko ministerstvo se zaprosi, naj bi delalo na to, da se v pogodbah z Italijo dosežejo čem najmožniše ugodna določila glede skrajšanja dostavne dôle.

8. Vrhovno vodstvo državnih železnic se naprosi, naj bi o preuredbah vozniških redov pismeno vpraševalo za mnenje članov vis. železniškega sveta, ki zastopajo odnosne dežele, kedar bi se preuredbe ne mogle predložiti svetu državnih železnic.

9. Visoka vlada se opomni, naj bi se, kolikor le možno, oziralo na prošnjo štajerskega poljedelskega društva, da bi se za prevažanje živine vredile tarife po težkoti in ne po številu glav, kakor do sedaj.

10. Visoka vlada se opomni, naj bi z vsemi sredstvi za to skrbela, da privatne železnice z različnimi tarifami za iste proge ne bodo prednosti dajale pojedinim skupinam vdeležencev na kvar drugim skupinam.

11. Visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo se zaprosi, naj bi vendar čem prej dovršilo z avstrijskimi železniškimi upravami trajajoče pogajanje glede nasvetov, ki jih je podala skupina IX. tarifne enkête, zadevajoče preosnovo avstrijskega tarifstva za blago, in naj bi naznanilo vseh članom sveta državnih železnic še pred zborovanjem v mesecu maju.

Naposled poročevalec še pripomni, da je v posvetovanji o načrtu poletnega voznega reda za l. 1886. priporočal, naj bi se za bodoče poletje na progi Trebiž-Ljubljana zopet uvel vozni red, kakoršen je bil poleti 1884. leta.

Gospod predsednik se v imenu zbornice najtopleje zahvaljuje gospodu poročevalcu za toliki potrud.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

27.

Vrtovi arabski in turški.

(Konec.)

Po arabskih vrtovih so zavzemale cvetlice prvo mesto. In kakor so bili Arabci deca južnega podnebja, tako so bile tudi njihove cvetlice in sploh uresne rastline gotovo vse z južnih krajev, ter se niso mogle razširiti v osrednjo Evropo. Po arabskih vrtovih je bila velika množina četverovoglatih malih cvetnjakov, in po njih so rastle in cvetele rože, lilije, narcise, žefran, mak in šeboj. Ti cvetnjaki so bili obrobjeni z nizko obrezanim grmjem kadulje ali žajbeljna, rožmarina in prave sivke. Ob stezah so stale ciprese, naranče, citrone, a sam vrt je zapirala gošča lavorik, zelenik, mirt, oleandrov in margaran. Pravi ures teh vrtov so bile vitke palme, prekrasni vodometi in žuboreči potoki. Po kraljevih vrtovih v Kahiri napravljali so cvetnjake v obliki pisanih sagov.

Arabci so v Evropo prinesli krasni egipetski papir, ki se je jim priljubil zaradi slikovite lepote svoje. Zasadili so ga na Siciliji, kjer je še dandanes v obližji Sirakuze najlepši ures ondotni okolici.

Žalostna verba je domá v Mali Aziji. Prvi jo spominja okolo 1000 l. arabski zdravnik in prirodoslovec Avicenna, in baš Arabci so jo najbolj razširili po Evropi. Viseče veje njene izbujaajo žalost v človeku.

Dateljnova palma je bila uže popreje v Evropo prinesena in zasajena zaradi uresa. Toda, ko je propadel kulturni svet, pošle so dateljnovne palme po južni Evropi, kar je bilo popolnoma naravno. Dateljnova palma po teh krajih ni obrodila, vrtovi in letni dvorci, katerim je bila za lepoto, bili so zanemarjeni in opuščeni, in v ljudstvu se je zgubila smisel za lepoto. Ali ko so se Arabci prikazali na obalah sredozemnega morja, vzdignila je zopet ponosna palma svojo pernato krošnjo nebesu pod oblake. Na Španjskem je jo zasadil okolo l. 756. z lastno roko kalif Abderrahman I., ter je opeval svoje gojenke v uzvišeni pesmi. Vse one silne palme, s katerimi se dandanes ponaša Španjska, neme so priče arabske kulture. Trdi se, da tudi palme, ki dandanes lepotičijo Sicilijo, zasadili so Arabci. Prav tako so Arabci razširili palme tudi ob hvalinskem morju. Tako je postala arabska država ob enem gospostvo dateljnovne palme, kakor je nekdanj bila rimska država gospostvo vinske trte in oljke. Arabec je menil v verskem fanatizmu svojem, da dateljnova palma po božji previdnosti more vspevati samo ondi, kjer se veruje na islama, kakor da je slutil, da v hladnih pokrajinah evropskih ni ostanka arabski moči.

Zvezda arabske moči pa je začela polagoma ugašati in turška plemena so osvojila semitski vzhod. Križarske vojne so zbližale vzhod z zahodom, in tako je prišlo s turških krajev razno cvetličje v Evropo. Turki so bili veliki ljubitelji lepega drevja, a vzlasti pisanega cvetja. Lepo uresno rastlinje, ki je rastlo in cvetelo v prvi njihovi domovini, na vedrem Turkestanu, prirastlo jim je tako na srce, da se niso mogli ločiti od njega. Kedar so tedaj došli na Bospor, posadili so po vrtovih stambulskih zopet stare svoje ljubljence in ljubljence. Vse lepe cvetlice in cvetnato grmje, ki je rastlo po širokem turškem cesarstvu, zbirali so neutrudljivo, ter prinašali na svoje vrtove. S Štambulom ali Carigradom bil je v prvem času v najbližnji dotiki Beč ali Dunaj, in je zato cvetličje s turških vrtov prišlo najpreje v Beč. Ob tistem času je živel na Dunaju vrlo zaslužen vrtnar Clusius, ki je največ storil za razcvet vrtnarstva na Dunaju. Cesar Maksimilijan I. šel mu je na roke, dajal mu je vseh sredstev, da tem sijajneje uredi vrt v Laksenburgu in na samem Dunaju. Tudi je naročil svojemu poslaniku v Carigradu, da mu kar največ uresnih rastlin dološilja.

Tako je postal Carigrad in turško cesarstvo najvažnejši izvor krasnega cvetličja zahodni Evropi. Sploh pa se vse cvetlice in uresno drevje, ki rastejo po turških vrtovih, ponašajo z oholo oblijo in živobojnim cvetjem. Naj omenimo samo nekaterih, ki smo jih prejeli s Carigrada.

Najbolj znano uresno drevo po naših krajih je divji kostanj. Gotovo je to najlepše tuje drevo, ki se je pri nas udomačilo. Divji kostanj se pri nas rad prime, dosti brzo raste ter postane visoko in jako košato drevo, kot nalašč za šetališča. Zgodaj na spomlad se operi, in brzo potem razvije cvetove. Okolo 1550. l. prinesli so Turki divji kostanj v Evropo, ter so ga v Carigradu radi sadili zavoljo njegovega cvetja, ki je osobito ugajalo njihovemu ukusu. Quackelbeen, zdravnik cesarskega poslanika Busbeka v Carigradu, poslal je zrnje divjega kostanja slavnemu vrtnarju Clusiusu, in tako so leta 1576. spoznali prvi divji kostanji na Dunaju. Od tu se je brzo razširil po vsi Avstriji. Ljubljana ima jako lepa in prijetna šetališča obsajena z divjim kostanjem.

Kako imeniten je bil nekdanj tulipan (Tulipa Gesneriana)! Te cvetlice niso poznali v Evropi ne v starem ne v srednjem veku.

(Konec prih.)